

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av ändringarna av koden i konventionen om arbete till sjöss samt med förslag till lag om ändring av lagen om sjöarbetsavtal och till vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner de ändringar som gjordes 2018 i koden i Internationella arbetsorganisationens konvention om arbete till sjöss från 2006 samt antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen. För att genomföra de ändringar som gjorts i koden föreslås det att lagen om sjöarbetsavtal ändras så att anställningsförhållandet för och lönebetalningen till en arbetstagare som tagits till fånga till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot ett fartyg fortsätter under den tid som han eller hon hålls fången.

I propositionen föreslås också sådana preciseringar i lagen om sjöarbetsavtal, sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart som baserar sig på den gällande koden i sjöarbetskonventionen. Dessutom föreslås tekniska ändringar i semesterlagen för sjömän, sjömansservicelagen och lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader.

Ändringarna i koden i sjöarbetskonventionen träder i kraft internationellt den 26 december 2020. Den lag som gäller ikraftsättandet av ändringarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Avsikten är att den lagen och de ändringar i lagen om sjöarbetsavtal som grundar sig på ändringarna av koden i sjöarbetskonventionen ska träda i kraft samtidigt som ändringarna av koden i konventionen träder i kraft internationellt. De övriga lagarna som föreslås i propositionen avses träda i kraft den 1 juli 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Ändringar som gjordes 2018 i koden i konventionen om arbete till sjöss.....	4
1.2 Nationella preciseringsbehov på grund av gällande bestämmelser i sjöarbetskonventionen	4
1.3 Beredning.....	5
2 Konventionens målsättning.....	5
2.1 Ändringar som gjordes 2018 i koden i sjöarbetskonventionen.....	5
2.2 Situationer som gäller sjöröveri och väpnade rån.....	6
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	7
3.1 Fortsatt arbetsavtal och lönebetalning när arbetstagaren är förhindrad att arbeta	7
3.2 Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider.....	8
3.3 Undantag från sjöarbetstidslagens tillämpningsområde för den främsta föreståndaren för en ekonomiavdelning	9
3.4 Rutiner för klagomål ombord	9
3.5 Tekniska ändringsbehov	10
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	10
4.1 De viktigaste förslagen	10
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	11
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	11
4.2.2 Konsekvenser för arbetslivet.....	11
4.2.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	12
5 Alternativa handlingsvägar	12
6 Remissvar	12
7 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland	12
8 Specialmotivering till lagförslagen.....	12
8.1 Lag om ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss	12
8.2 Lagen om sjöarbetsavtal	13
8.3 Sjöarbetstidslagen	14
8.4 Lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart.....	17
8.5 Semesterlagen för sjömän.....	18
9 Ikraftträdande.....	18
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning och behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	18
LAGFÖRSLAG	20
1. Lag om ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss.....	20
2. Lag om ändring av 1 och 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal	20
3. Lag om ändring av sjöarbetstidslagen.....	21
4. Lag om ändring av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart	22
5. Lag om ändring av 28 § i semesterlagen för sjömän.....	23
6. Lag om ändring av 27 § i sjömannsservicelagen	24
7. Lag om ändring av 9 § i lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader	24
FÖRDRAGSTEXT	26
BILAGA	28
PARALLELLTEXT	28
2. Lag om ändring av 1 och 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal	28

RP 42/2020 rd

3. Lag om ändring av sjöarbetstidslagen.....	29
4. Lag om ändring av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart	31
5. Lag om ändring av 28 § i semesterlagen för sjömän.....	33
6. Lag om ändring av 27 § i sjömansservicelagen	34
7. Lag om ändring av 9 § i lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader	34

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Ändringar som gjordes 2018 i koden i konventionen om arbete till sjöss

Konvention om arbete till sjöss från 2006, nedan *sjöarbetskonventionen*, antogs vid sjöarbetskonferensen den 23 februari 2006. Genom konventionen reviderades 37 konventioner som tidigare antagits av Internationella arbetsorganisationen (ILO). Syftet med ILO:s sjöarbetskonvention är att fastställa sådana internationella miniminormer för hela sektorn som är enkla, tydliga och konsekventa. Konventionen gäller bland annat anställningsvillkor, inkvartering och rekreativmöjligheter, mat och förplägnad och hälsoskydd och social trygghet inom sjöfarten samt tillsyn över och genomförande av konventionen.

Vid den internationella arbetskonferensen 2018 antogs ändringar av koden i sjöarbetskonventionen. De hade beretts av en särskild trepartskommitté. Syftet med ändringarna är att säkerställa att sjömännens arbetsavtal fortsatt gäller och att lönebetalningen till dem fortsätter, om ett fartyg blir utsatt för sjöröveri eller väpnat rån. I sådana situationer kan sjömännen vara tillfångatagna under en lång tid.

I enligt med artikel XV i sjöarbetskonventionen träder ändringarna av koden i kraft internationellt den 26 december 2020. Enligt artikel XV punkt 8 i konventionen träder en godkänd ändring av koden dock inte i kraft automatiskt i en stat, som innan den föreskrivna tidsfristen löpt ut har anmält till generaldirektören att den ska vara bunden av ändringen endast efter en senare uttrycklig anmälan att den godkänt denna.

Eftersom ändringen av koden i Finland hör till området för lagstiftningen, har Finland meddelat ILO:s generaldirektör att ändringen för vår del träder i kraft först när Finland har gjort en uttrycklig anmälan till generaldirektören om att landet har godkänt ändringarna.

Målet är att de lagändringar som behövs ska sättas i kraft i Finland samtidigt som ändringarna av koden träder i kraft internationellt. Det betyder att Finland kan underrätta ILO:s generaldirektör om godkännandet och ikraftsättandet av dem före den tidpunkten och inom den angivna tidsfristen och att ändringarna således träder i kraft i Finland samtidigt som i de övriga länder som ratificerat sjöarbetskonventionen.

1.2 Nationella preciseringsbehov på grund av gällande bestämmelser i sjöarbetskonventionen

I samband med rapporteringsförfarandet har ILO:s expertkommitté fäst Finlands uppmärksamhet vid vissa frågor som gäller arbets- och vilotider. De behövliga ändringar i lagstiftningen som gäller de frågorna avses bli genomförda genom denna proposition. I delegationen för sjömansärendens arbete har det dessutom kommit fram att det behövs preciseringar i fråga om förfarandet för klagomål från arbetstagarna på fartyget.

Det är ändamålsenligt att genomföra dessa ändringar i samband med genomförandet av de bestämmelser som hänför sig till ändringarna av koden.

1.3 Beredning

Den särskilda trepartskommitté som avses i artikel XIII i sjöarbetskonventionen beslutade vid sitt tredje möte, som hölls i Genève den 27 april 2018, om sådana ändringar av koden i konventionen som förutsätter att anställningsförhållandet för och lönebetalningen till en arbetstagarare som tagits till fånga till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot ett fartyg ska fortsätta under den tid som arbetstagararen hålls fången.

Enligt artikel XV punkt 5 i konventionen förutsätts att ändringar som antagits av den särskilda kommittén ska läggas fram för godkännande vid nästa möte i ILO:s arbetskonferens. Arbetskonferensen godkände ändringarna av koden vid sitt 107:e möte i Genève den 5 juni 2018.

En ändring som konferensen godkänt ska anses ha accepterats om generaldirektören vid utgången av den föreskrivna fristen inte har fått formella invändningar från mer än 40 procent av de medlemsstater som har ratificerat konventionen och som representerar minst 40 procent av bruttotonnaget av fartygen i de medlemsstater som har ratificerat konventionen. Tidsfristen för att lämna invändningar löper ut den 26 juni 2020. Ändringen av koden träder i kraft internationellt sex månader efter att tidsfristen för att lämna invändningar har löpt ut. Ändringarna kommer således att träda i kraft internationellt den 26 december 2020.

I samband med genomförandet av ändringarna av koden är det också möjligt att genomföra vissa andra på sjöarbetskonventionen baserade behövliga preciseringar i den nationella lagstiftningen om arbete till sjöss. ILO:s expertkommitté har fäst Finlands uppmärksamhet vid vissa frågor som gäller arbets- och vilotider. De behövliga ändringar i lagstiftningen som gäller de frågorna genomförs genom denna proposition.

Propositionen har beretts i delegationen för sjömansärenden, som finns i anslutning till arbets- och näringsministeriet. I delegationen finns representanter för arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, kommunikationsministeriet och arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten.

Propositionsutkastet har funnits till påseende och yttranden om det har kunnat ges via webbtjänsten utlåtande.fi. Propositionen sändes på remiss till social- och hälsovårdsministeriet, kommunikationsministeriet regionförvaltningsverken, Ålands landskapsregering, Sjömansservicebyrån, Rederierna i Finland rf, Suomen Erikoisalusten työnantajaliitto SET, Suomen Matkustajalaivayhdistys – Passagerarfartygsföreningen i Finland ry, Finlands Sjömans-Union FSU rf, Suomen Laivanpäällystöliitto – Finlands Skeppsbefälsförbund ry och Suomen Konepäällystöliitto – Finlands Maskinbefälsförbund ry. Ålands landskapsregering, Finlands Sjömans-Union FSU rf och Suomen Konepäällystöliitto – Finlands Maskinbefälsförbund ry lämnade remissvar.

Efter fortsatt beredning gavs dessutom delegationen för sjömansärenden möjlighet att yttra sig om propositionen genom ett skriftligt förfarande.

2 Konventionens målsättning

2.1 Ändringar som gjordes 2018 i koden i sjöarbetskonventionen

Till standarden A2.1 (anställningsavtal för sjömän) i koden i sjöarbetskonventionen fogades en ny punkt 7 vid den internationella arbetskonferensen 2018. Enligt den ska sjömäns anställningsavtal fortsätta att gälla om de hålls fångna ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, oberoende av om det datum då avtalet ska löpa ut har passerat eller om någondera parten har meddelat om avbrytande eller uppsägning av avtalet.

RP 42/2020 rd

Med *sjöröveri* avses i standarden detsamma som i artikel 101 i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982 (FördrS 49–50/1996, nedan *havsrättskonventionen*). Artikel 101 lyder som följer:

Som sjöröveri betraktas följande handlingar:

a) varje olaglig våldshandling, kvarhållande eller plundring som besättning eller passagerare på privat fartyg eller luftfartyg begår för privata ändamål och som är riktat mot

i) annat fartyg eller luftfartyg eller mot personer eller egendom ombord på sådant fartyg eller luftfartyg på det fria havet;

ii) fartyg, luftfartyg, personer eller egendom på en plats utanför någon stats jurisdiktion;

b) frivilligt deltagande i ett fartygs eller luftfartygs verksamhet med kännedom om de fakta av vilka följer att det är ett piratfartyg eller piratluftfartyg;

c) anstiftan till eller uppsåtlig medhjälp till handling som anges i a eller b.

Med *väpnat rån mot fartyg* avses varje olaglig våldshandling eller olagligt frihetsberövande eller plundring eller hot om detta som inte är sjöröveri och som begås i privat syfte och riktar sig mot ett fartyg eller personer eller egendom ombord på ett fartyg på en stats inre vatten, arkipelagvatten eller territorialhav, eller en handling som anstiftar till eller uppsåtligt underlättar en ovan beskriven handling.

Samtidigt fogades en ny punkt 7 till standard A2.2 (lön) i koden. Om en sjöman hålls fången ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, ska lön och andra förmåner enligt sjömannens arbetsavtal, relevanta kollektivavtal eller tillämpliga nationella lagar, inklusive andelar som avses i punkt 4 i denna standard, betalas under hela den period som sjömannen hålls fången fram tills han eller hon befrias och kommer hem enligt standard A2.5.1 eller, om sjömannen dör i fångenskap, till det datum som fastställs som sjömannens dödsdatum i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning.

Utöver det ovan nämnda ändrades punkt 8 om förverkande av rätten till hemresa i den icke-bindande anvisningen B2.5.1 i del B i koden i sjöarbetskonventionen. Enligt den ändrade punkten kan rätten till hemresa förverkas om den berörda sjömannen inte gör anspråk på den inom rimlig tid som ska fastställas i nationella lagar, andra författningar eller kollektivavtal, utom om sjömannen hålls fången ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg.

2.2 Situationer som gäller sjöröveri och väpnade rån

Enligt Internationella sjöfartsorganisationen IMO:s årsrapport om sjöröveri och väpnade rån (MSC.4/Circ.263) rapporterades sammanlagt 223 fall till organisationen 2018. I geografiskt hänseende är fallen koncentrerade till vissa områden: 81 fall i Västafrika, 57 fall i Sydkinesiska havet, 36 fall i västra Indiska oceanen (inklusive Arabiska havet och Somalia), 22 fall i Sydamerika och Karibien samt 8 fall i Malackasundet och Singapore.

Finska fartyg är inte i någon betydande omfattning i trafik i riskområdena.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Fortsatt arbetsavtal och lönebetalning när arbetstagaren är förhindrad att arbeta

Finska fartyg har inte åtminstone under de senaste årtiondena utsatts för några sådana situationer av sjöröveri eller väpnade rån som avses i sjöarbetskonventionen. Det finns inte heller någon anledning att anta att sådana situationer uppstår i framtiden. Trots att det är fråga om en osannolik situation, kan enstaka händelser inte helt och hållet uteslutas.

Om en arbetstagare på ett finskt fartyg tas till fånga i samband med sjöröveri eller väpnat rån, fortsätter hans eller hennes arbetsavtal enligt gällande lagstiftning att gälla trots tillfångatagandet. Ett arbetsavtal som gäller en viss tid kan dock upphöra under fångenskapen om avtalets giltighetstid löper ut. Ett arbetsavtal som gäller tills vidare kan däremot upphöra att gälla endast på de grunder som det föreskrivs om i 8 och 9 kap. i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011). I rättsligt hänseende är det oklart om arbetsgivaren med stöd av 8 kap. 2 § i lagen om sjöarbetsavtal har rätt att säga upp en tillfångatagen arbetstagare med hänvisning till en väsentlig förändring av de personliga arbetsförutsättningar på grund av vilka arbetstagaren inte längre kan klara av sina arbetsuppgifter. Vid bedömningen av om det är fråga om sakliga och vägande grunder ska arbetsgivarens och arbetstagarens omständigheter beaktas som en helhet.

Om fartyget förstörs i samband med sjöröveri eller väpnat rån, kan arbetsgivaren ha uppsägningsgrunder av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, om de förutsättningar som det föreskrivs om i 8 kap. 3 § i lagen om sjöarbetsavtal uppfylls. I 12 kap. 4 § 2 mom. i lagen om sjöarbetsavtal föreskrivs att om arbetsgivaren har sagt upp ett arbetsavtal på grund av att fartyget har förolyckats eller förklarats odugligt för istandsättande, har arbetstagaren rätt till en ersättning som motsvarar två månaders lön, under förutsättning att detta inte ersatts i enlighet med 1 mom. Rätt till ersättning föreligger dock inte, om arbetsavtalet har sagts upp med iakttagande av minst två månaders uppsägningstid eller om den uppsägningstid som iakttas i anställningsförhållandet är minst två månader.

Bestämmelser om arbetstagarens rätt till lön vid hinder för arbete finns i 2 kap. 16 § i lagen om sjöarbetsavtal. I 2 mom. i den paragrafen föreskrivs att om arbetstagaren är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av en sjöolycka, en eldsvåda eller en exceptionell naturtilldragelse som har drabbat arbetsplatsen eller av en annan av arbetstagaren och arbetsgivaren oberoende liknande orsak, har arbetstagaren rätt att få lön för den tid hindret varar, dock för högst 14 dagar. Ur rättslig synvinkel är det oklart om sjöröveri eller väpnat rån kan jämföras med de situationer som avses i momentet i fråga, men även om så skulle vara fallet, gäller arbetsgivarens skyldighet att betala lön högst 14 dagar.

De krav på att anställningsförhållandet och lönebetalningen ska fortsätta som förutsätts enligt sjöarbetskonventionen förtydligar och tryggar arbetstagarens arbetsrättsliga ställning i händelse av sjöröveri eller väpnat rån. Den anvisning som gäller bibehållen rätt till hemresa för en sjöman som hålls fången förutsätter däremot inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom det är en anvisning, som inte är juridiskt bindande. Enligt 3 kap. 2 § 3 mom. i lagen om sjöarbetsavtal föreskrivs dessutom att en arbetstagare kan förlora sin rätt till fri hemresa endast i sådana situationer där arbetstagaren inte begär fri hemresa när han eller hon säger upp eller häver sitt arbetsavtal. Sådana situationer kan anses osannolika när arbetstagaren är tillfångatagen.

3.2 Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Enligt 9 § 2 mom. i sjöarbetstidslagen (296/1976) får arbetstagare utöver den ordinarie arbetstiden hållas i övertidsarbete högst 16 timmar i veckan. I 9 a § i lagen föreskrivs det om arbetstagarens minimivilotid. Enligt den bestämmelsen ska en arbetstagare under varje period av 24 timmar ges en vilotid på minst 10 timmar (dygnsvila) och under varje period av sju dagar en vilotid på sammanlagt minst 77 timmar.

Vilotiden per dygn kan delas upp i högst två perioder av vilka den ena ska vara oavbrutet i minst sex timmar. Intervallet mellan på varandra följande vilotider får inte vara längre än 14 timmar. Om en arbetstagares vilotid störs av en kallelse till arbete, ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid.

De bestämmelser om maximalt antal övertidstimmar och minimivilotider som beskrivs ovan är det möjligt att göra undantag från på de grunder som det föreskrivs om i 10 § 1 mom. i sjöarbetstidslagen. Till dessa undantagsgrunder hör bland annat situationer där utförande av arbete är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods (1 punkten) eller nödvändigt för lämnande av hjälp enligt sjölagen (674/1994) (2 punkten).

De begränsningar som gäller övertidsarbete och minimivilotid tillämpas inte heller på övertidsarbete som krävs för utförande av nödvändig vaktjänstgöring i hamn (4 punkten) eller för utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna (5 punkten).

Sjöarbetstidslagen gäller arbete som utförs på finska fartyg som används i utrikesfart. Lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) innehåller motsvarande bestämmelser om arbete som utförs på fartyg som används i inrikesfart. Bestämmelser om övertidsarbete per dygn finns i 8 § 1 mom., bestämmelser om vilotid per dygn i 12 § och bestämmelser om undantag från begränsningarna av övertidsarbete och kraven på vilotider i 10 § i den lagen.

ILO:s expertkommitté har i fråga om de grunder för undantag som ingår i sjöarbetstidslagen påpekat att utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna och utförande av nödvändig vaktjänstgöring i hamn inte kan vara en sådan nödsituation på basis av vilken man enligt sjöarbetskonventionen kan avvika från de krav som gäller arbets- och vilotiderna. Motsvarande påpekande har betydelse även för lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart till den del som det är fråga om arbete som hör till sjöarbetskonventionens tillämpningsområde, trots att expertkommittén inte har påpekat något om den.

Standard A2.3 i sjöarbetskonventionen gäller arbets- och vilotider. Enligt punkt 5 i standarden ska arbets- och vilotiderna begränsas, så att den längsta arbetstiden inte överskrider 14 timmar under en 24 timmars period och 72 timmar under en sjudagarsperiod. Alternativt kan medlemsstaten kräva att minimivilotiden inte får underskrida 10 timmar under en 24 timmars period och 77 timmar under en sjudagarsperiod.

Enligt punkt 7 i samma standard ska uppställningar, brand- och livbåtsövningar och övningar som föreskrivs i nationella lagar och andra författningar och internationella instrument genomföras med minsta möjliga störning av viloperioderna och så att de inte leder till utmattning. Enligt punkt 8 i standarden ska en sjöman dessutom ges lämplig kompensationsledighet, om den normala vilotiden störs av utryckningar till arbete när sjömannen har beredskapstjänst, såsom när ett maskinutrymme är obemannat.

Enligt punkt 14 i samma standard får ovanstående krav i fråga om arbets- och vilotider inte inskränka rätten för ett fartygs befälhavare att kräva att sjömän fullgör den arbetstid som behövs för fartygets, de ombordvarandes eller lastens omedelbara säkerhet, eller för att lämna hjälp åt andra fartyg eller personer i sjönöd. Därför får befälhavaren tillfälligt upphäva schemat för arbetstid eller vilotid och ålägga sjöpersonal att fullgöra den arbetstid som behövs tills normalläget är återställt. Snarast möjligt efter det att normalläget är återställt ska befälhavaren se till att sjömän som har utfört arbete under en schemalagd viloperiod får en tillräcklig viloperiod.

Eftersom det enligt standard A2.3 i sjöarbetskonvention inte är tillåtet att avvika från minimivilotiderna för utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna eller för utförande av nödvändig vaktjänst i hamn, behöver det till dessa delar göras ändringar i 10 § 1 mom. i sjöarbetstidslagen och 10 § 1 mom. i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart.

Sjöarbetskonventionen hindrar dock inte att man för skötseln av nämnda uppgifter på samma sätt som i den gällande lagen föreskriver om undantag från de begränsningar av övertidsarbete som det föreskrivs om i 9 § 2 mom. i sjöarbetstidslagen och i 8 och 9 § i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart.

3.3 Undantag från sjöarbetstidslagens tillämpningsområde för den främsta föreståndaren för en ekonomiavdelning

Enligt 2 § i den gällande sjöarbetstidslagen tillämpas lagen inte på arbete som utförs av den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver den främsta föreståndaren finns minst 15 anställda.

I samband med rapporteringsförfarandet har ILO:s expertkommitté fäst uppmärksamhet vid att termen sjöman definieras i artikel II punkt 1 f i sjöarbetskonventionen. Enligt den definitionen avses med sjöman varje person som är anställd, sysselsatt eller arbetar i någon funktion ombord på ett fartyg på vilket konventionen är tillämplig. Sjöarbetskonventionens krav på arbets- och vilotider gäller således också den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver den främsta föreståndaren finns minst 15 anställda.

3.4 Rutiner för klagomål ombord

Enligt regel 5.1.5 i sjöarbetskonventionen ska varje medlemsstat kräva att fartyg som för dess flagg har rutiner ombord för en rättvis, effektiv och snabb behandling av klagomål från sjöpersonal över påstådd överträdelse av kraven i konventionen (bland annat sjömännens rättigheter).

Enligt punkt 1 i standard A5.1.5 får sjömännen utnyttja rutinerna ombord för att framföra klagomål i alla fall som påstås utgöra en överträdelse av kraven i konventionen. Enligt punkt 4 i standard A5.1.5 ska alla sjömän förutom en kopia av sitt anställningsavtal få en kopia av de rutiner för klagomål ombord som gäller på fartyget. Som lagstiftning som gäller arbete till sjöss ska framför allt betraktas lagstiftning som hör till sjöarbetskonventionens tillämpningsområde och som innehåller bestämmelser om arbetsgivarskyldigheter baserade på anställningsförhållandet.

Enligt 19 § i arbetarskyddslagen (738/2002) ska arbetstagaren utan dröjsmål underrätta arbetsgivaren och arbetarskyddsfullmäktigen om fel och brister som han eller hon upptäckt. Enligt 17 § i den lagen ska arbetsgivaren och arbetstagarna tillsammans upprätthålla och förbättra säkerheten på arbetsplatsen. Arbetstagarna har rätt att lägga fram förslag om säkerheten och hälsan på arbetsplatsen och om andra frågor och att få respons på förslagen.

Till arbetarskyddsledningens principer hör att man först underrättar den egna chefen om saker och försöker lösa problem med honom eller henne. Om frågorna inte kan lösas tillsammans med chefen, förs de vidare till högre chefer för avgörande.

Enligt lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) förutsätts att arbetsgivare och arbetstagare samarbetar kring bland annat sådant som direkt påverkar arbetstagarens säkerhet och hälsa. På fartyg där minst fem personer arbetar, ska det finnas en arbetarskyddsfullmäktig. Arbetarskyddsfullmäktigen hjälper vid behov arbetstagarna vid behandlingen av klagomål.

I 28 § i arbetarskyddslagen förbjuds trakasserier och osakligt bemötande av arbetstagare. Den bestämmelsen tryggar att den som anför klagomål behandlas rättvist. Enligt lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen förutsätts att det hålls hemligt vem som har gjort en anmälan om missförhållanden eller bristfälligheter på en arbetsplats. Likaså ska det hållas hemligt att en arbetarskyddsinspektion har föranletts av denna anmälan.

Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna har tillsammans med Arbetarskyddscentralen utarbetat en blankett för behandling av klagomål på fartyg. Avsikten är att blanketten ska delas ut till finska fartyg och ges till arbetstagarna när deras arbetsavtal ingås.

Den gällande lagstiftningen är inte heltäckande i sådana fall där arbetstagaren vill anförda klagomål om något som hör till lagstiftningen om arbete till sjöss men inte anknyter till arbetarskyddet eller säkerheten i arbetet. Sådana saker ingår i lagstiftningen om anställningsförhållanden, fartygets bemanning och besättningens kompetens. Något krav som gäller givande av anvisningar om klagomålsförfarandet finns inte heller i den gällande lagstiftningen.

3.5 Tekniska ändringsbehov

Den nya lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) trädde i kraft vid ingången av 2020. Genom den upphävdes förvaltningsprocesslagen (586/1996). Bestämmelser med hänvisningar till förvaltningsprocesslagen finns i flera lagar som gäller arbete till sjöss. Enligt justitieministeriets anvisningar ska bestämmelser med hänvisningar till förvaltningsprocesslagen för tydlighetens skull uppdateras så att det i dem i stället hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Det är ändamålsenligt att uppdatera sådana bestämmelser i samband med att det föreslås även andra ändringar i lagarna i fråga.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Avsikten är att genom denna proposition genomföra följande fyra helheter:

1) I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner de ändringar som gjordes 2018 i koden i sjöarbetskonventionen och antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen.

2) För genomförandet av de ändringar som gjorts i koden föreslås det att lagen om sjöarbetsavtal ändras så att sjömännens arbetsavtal fortsatt gäller och lönebetalningen till dem fortsätter under tid i fångenskap, om deras fartyg blir utsatt för sjöröveri eller väpnat rån.

3) I lagen om sjöarbetsavtal, sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart föreslås vissa preciseringar baserade på den redan gällande koden i sjöarbetskonventionen.

4) Det föreslås att semesterlagen för sjömän, sjömansservicelagen, lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart ändras så att hänvisningarna i dem till förvaltningsprocesslagen ändras till hänvisningar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Samtidigt görs vissa tekniska ändringar som förtydligar paragrafernas språkdräkt.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

I propositionen föreslås att arbetsgivaren i samband med upprättande av arbetsavtal också ska ge arbetstagaren anvisningar om hur arbetstagaren kan anföra klagomål, om arbetsgivaren agerar på ett sätt som strider mot lagstiftningen om arbete till sjöss. Den administrativa börda som arbetsgivaren orsakas av att ge anvisningarna kan bedömas vara liten. Arbetsgivaren ska dock också skapa förutsättningar för behandling av klagomålen på fartyget eller i rederiet. Kravet på sådana förutsättningar uppfylls till exempel om arbetstagaren som bilaga till anvisningarna ges en blankett som kan användas för att anföra klagomål om ett missförhållande som han eller hon upptäckt. Arbetsgivarna kan om de så vill även utnyttja befintliga arrangemang, som har skapats till exempel för mottagande av observationer med anknytning till säkerheten. Den administrativa bördan för arbetsgivaren består främst av införandet av klagomålsförfarandet, men även denna börda kan anses vara tämligen liten.

De ändringar som föreslås i lagen om sjöarbetsavtal och som tryggar arbetstagarens arbetsrättsliga ställning, om han eller hon blir tillfångatagen till följd av att fartyget blir utsatt för sjöröveri eller väpnat rån, kan innebära mera kostnader för en arbetsgivare endast ifall arbetsgivarens fartyg utsätts för en sådan situation. I praktiken har ansvarsfulla rederier ute i världen redan hittills agerat på det sätt som avses i den föreslagna lagen. Dessutom bör det noteras att finska fartyg åtminstone inte under de senaste årtiondena har blivit utsatta för sådant sjöröveri eller väpnat rån som avses i den föreslagna bestämmelsen. Finska fartyg rör sig inte heller i någon betydande utsträckning i områden som är riskfyllda områden med avseende på sjöröveri.

De ändringar som föreslås i sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart har inga ekonomiska konsekvenser.

4.2.2 Konsekvenser för arbetslivet

Skyldigheten att ge anvisningar om klagomålsförfarandet kan bidra till att skapa förfaranden på arbetsplatserna som gör det möjligt att lösa problem på lokal nivå. Samtidigt kan man i anvisningarna också upplysa arbetstagaren om vilket förfarande som gäller i situationer där man inte lyckas lösa problemen på lokal nivå. I anvisningarna kan man till denna del hänvisa till behöriga myndigheter. I synnerhet utländska arbetstagare som arbetar ombord på ett finskt fartyg kan ha nytta av att få anvisningar.

De föreslagna bestämmelserna tryggar ställningen för en arbetstagare som blir tillfångatagen i samband med sjöröveri eller väpnat rån. Arbetsavtalet eller lönebetalningen får inte upphöra under tiden i fångenskap, även om fartyget förstörs i samband med situationen i fråga.

De ändringar som föreslås i sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart innebär att man i fortsättningen inte får göra undantag från kravet på vilotid per dygn för utförande av vaktjänstgöring i hamn eller en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna. Däremot är det på dessa grunder fortsatt möjligt att göra undantag från begränsningarna i fråga om övertidsarbete per dygn. I övriga situationer som beskrivs i 10 § 1 mom. i den gällande sjöarbetstidslagen och 10 § 1 mom. i den gällande lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart får man dock även i fortsättningen göra undantag från vilotiden per dygn. Arbetstagaren ska dock ges ersättande vilotid så snart som möjligt, om vilotiden blir kortare än den föreskrivna minimivilotiden per dygn.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Arbetskyddsmyndigheten övervakar att bestämmelserna om arbets- och vilotider följs. De ändringar som gäller minimivilotiderna är små, men de ska beaktas i tillsynsverksamheten. Eftersom de undantag som gäller vilotiderna minskar, kan ändringarna snarare göra tillsynen klarare än mer invecklad.

Sjöröveri eller väpnat rån mot ett fartyg kan medföra betydande ekonomisk skada för arbetsgivaren. Om arbetsgivaren blir insolvent, kan det bli aktuellt att täcka arbetstagarnas lönefordringar för tiden i fångenskap via lönegarantisystemet. Med tanke på hur sällsynta sådana situationer är, är det dock inte någon betydande fråga för lönegarantisystemet som helhet.

5 Alternativa handlingsvägar

Den föreslagna regleringen grundar sig på bestämmelser i sjöarbetskonventionen, och deras ordalydelse gör att det inte finns särskilt mycket utrymme för tolkning.

6 Remissvar

Remissyttrandena om utkastet till proposition nämns i avsnitt 1.3. Remissyttrandena innehöll vissa smärre förslag till precisering av bestämmelserna och motiveringarna till dem.

7 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

De ändringar som gjordes 2018 i koden i sjöarbetskonventionen redogörs det för i avsnitt 3. Ändringarna gäller både kodens juridiskt bindande del och dess icke obligatoriska anvisningar.

De ändringar som har gjorts i den juridiskt bindande delen av koden förutsätter att det till lagen om sjöarbetsavtal fogas en bestämmelse, enligt vilken anställningsförhållandet för och lönebetalningen till en arbetstagare som tagits till fånga till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot ett fartyg ska fortsätta under fångenskapen.

8 Specialmotivering till lagförslagen

8.1 Lag om ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss

Syftet med propositionen är att Finlands lagstiftning ska överensstämja med de ändringar som gjordes i koden i ILO:s sjöarbetskonvention 2018 och att Finland ska kunna meddela ILO att ändringarna träder i kraft för Finlands del samtidigt som i de övriga länder som ratificerat sjöarbetskonventionen. Det föreslås att de ändringar som gjorts i koden i konventionen godkänns och att de bestämmelser i dem som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom en lag.

Den föreslagna lagen innehåller tre paragrafer. Lagens 1 § innehåller en bestämmelse om att de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de ändringar som gjordes 2018 i konventionen om arbete till sjöss från 2006 ska gälla som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

Enligt 2 § i den föreslagna lagen utfärdas bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som inte hör till området för lagstiftningen genom förordning av statsrådet. Enligt 3 § i den föreslagna lagen ska ändringarna av koden i konventionen träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

8.2 Lagen om sjöarbetsavtal

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. Arbetsavtalets form och innehåll. Enligt 1 och 2 mom. i den gällande paragrafen krävs att arbetsavtal ingås skriftligen och att det har ett visst minimiinnehåll. Enligt 3 mom. i paragrafen ska arbetstagaren få de uppgifter han eller hon anser behövliga i fråga om fartygets gällande besiktningsbevis och fartygets fartområde. Enligt 4 mom. ska ett arbetsavtal upprättas i fyra exemplar, av vilka arbetstagaren ska få ett, fartygets befälhavare ett och arbetsgivaren två.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att arbetsgivaren när ett arbetsavtal ingås utöver behövliga uppgifter om besiktningsbevis och fartygets fartområde ska ge arbetstagaren anvisningar om de förfaringsätt enligt vilka arbetstagaren kan anföra klagomål över arbetsgivarens förfarande, om det strider mot lagstiftningen om arbete till sjöss. Det föreslagna tillägget baserar sig på standard A5.1.5 punkt 4 i koden i sjöarbetskonventionen. Enligt den ska alla sjömän förutom en kopia av sitt anställningsavtal få en kopia av de rutiner för klagomål ombord som gäller på fartyget.

Med lagstiftning om arbete till sjöss avses lagstiftning genom vilken kraven i sjöarbetskonventionen har genomförts i den nationella lagstiftningen. Arbetstagaren ska ha rätt att anföra klagomål över vilket som helst förfarande som påstås strida mot en bestämmelse i sjöarbetskonventionen.

Enligt bestämmelsen krävs att arbetsgivaren ger arbetstagaren anvisningar om hur klagomålsförfarandet har ordnats ombord på fartyget. Kravet innebär samtidigt också att arbetsgivarna ska skapa tillräckliga förutsättningar för behandling av klagomålen. I bestämmelsen tas det inte ställning till hur klagomålsförfarandet ska ordnas. Meningen är dock att klagomålen ska kunna lösas på en så låg nivå som möjligt. Detta hindrar inte att arbetstagaren anför klagomål direkt till befälhavaren och behöriga utomstående myndigheter när han eller hon anser att det behövs. Därför kan det i anvisningarna också hänvisas till de myndigheter som utövar tillsyn över att lagstiftningen om arbete till sjöss följs. Sådana myndigheter är framförallt regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskyddet och Transport- och kommunikationsverket Traficom.

Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna inom sjöfarten har tillsammans med Arbetarskyddscentralen redan tidigare utarbetat en blankett med information om klagomålsförfarandet. Blanketten gäller dock främst ärenden som omfattas av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen och arbetarskyddslagen. En sådan blankett uppfyller kraven i den föreslagna paragrafen, om den i fortsättningen också täcker ärenden som omfattas av den övriga lagstiftningen om arbete till sjöss.

13 kap. Särskilda bestämmelser

13 b §. *Ställningen för en arbetstagare som olagligen hålls fången.* Paragrafen är ny, och där föreskrivs det att arbetsavtalet fortsätter att gälla och lönebetalningen fortgår för en arbetstagare som hålls fången till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget. Avsikten med bestämmelsen är att i lagen om sjöarbetsavtal genomföra de ändringar som föranleds av de ändringar som gjordes i koden i sjöarbetskonventionen 2018. I paragrafen avses med sjöröveri och väpnat rån mot fartyg detsamma som i definitionerna i standard A2.1 punkt 7 a och b i koden i sjöarbetskonventionen.

Enligt 1 mom. i paragrafen kan en arbetstagares arbetsavtal inte med stöd av lag upphöra att gälla i situationer där en arbetstagare hålls fången ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget. Bestämmelsen täcker situationer där ett arbetsavtal för viss tid med en arbetstagare som hålls fången upphör under fångenskapen och situationer där arbetsgivaren under normala förhållanden skulle kunna avsluta en arbetstagares arbetsavtal, när arbetstagaren uppnår den avgångsålder på 68 år som det föreskrivs om i 7 kap. 2 § i lagen om sjöarbetsavtal. Medan en arbetstagare är tillfångatagen ska arbetsgivaren inte heller kunna avsluta arbetstagarens arbetsavtal på de uppsägnings- eller hävningsgrunder som anges i 8 och 9 kap. i lagen om sjöarbetsavtal, inte heller i situationer som gäller arbetsgivarens konkurs eller företagssanering eller situationer där en arbetsgivare som är en fysisk person avlider. Enligt förslaget kan arbetsavtalet för en arbetstagare som hålls fången upphöra att gälla tidigast när arbetstagaren har blivit frigiven och återvänt hem. Om arbetstagaren dör till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, fortsätter anställningsförhållandet att gälla till arbetstagarens dödsdag.

Enligt 2 mom. har en tillfångatagen arbetstagare rätt till full lön tills han eller hon har blivit frigiven och återvänt hem. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan arbetsgivaren inte avsluta lönebetalningen efter 14 dagar på det sätt som avses i 2 kap. 16 § i lagen om sjöarbetsavtal. Skyldigheten att betala lön bortfaller inte heller vid permittering enligt 6 kap. i lagen om sjöarbetsavtal. I bestämmelsen avses med full lön en lön motsvarande den som arbetstagaren enligt 2 kap. 10 § i lagen om sjöarbetsavtal skulle få som lön för sjukdomstid. Full lön betyder således arbetstagarens ordinarie lön utan miljötillägg, tabellön inklusive eventuella kompetens- och ålderstillägg samt individuella lönedelar eller lön som baserar sig på kollektivavtal eller överenskommelser mellan arbetsavtalets parter. Om arbetstagaren dör, upphör arbetsgivarens skyldighet att betala lön den dag som antas vara arbetstagarens dödsdag.

Både i 1 och 2 mom. kan det vid fastställandet av dödsdagen bli fråga om en situation där tidpunkten för arbetstagarens död inte är känd. Bestämmelser om hur tidpunkten för en arbetstagares död fastställs om fartyget förliser, finns i 13 kap. 12 § i lagen om sjöarbetsavtal. I en situation där en arbetstagare som länge har varit onåbar eller försvunnen misstänks ha avlidit under frihetsberövande, kan också bestämmelserna om dödförklaring bli tillämpliga.

8.3 Sjöarbetstidslagen

2 §. *Undantag från tillämpningsområdet.* Paragrafen innehåller en förteckning över de uppgifter och arbetstagare som sjöarbetstidslagen inte tillämpas på. Enligt 3 punkten i den gällande paragrafen tillämpas lagen inte på arbete som utförs av den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver honom finns minst 15 anställda.

I propositionen föreslås det att den föreskrivna minimivilotid som det föreskrivs om i 9 a §, de undantag från begränsningarna i fråga om vilotider som det föreskrivs om i 10 § och de krav i fråga om arbetsskiftsförteckning och vaktschema som det föreskrivs om i 19 a § emellertid ska tillämpas på en i punkten avsedd främsta föreståndare för en ekonomiavdelning. Dessutom ska

RP 42/2020 rd

på en främsta föreståndare för en ekonomiavdelning tillämpas de krav i fråga om arbetstidsbokföring som det föreskrivs om i 20 §. Till övriga delar ska sjöarbetstidslagen inte tillämpas på en sådan föreståndare. Ändringen baserar sig på kraven på arbets- och vilotider i sjöarbetskonventionen (regel 2.3). Sjöarbetskonventionen innehåller ingen möjlighet till något sådant undantag att en sådan i punkten avsedd främsta föreståndare för en ekonomiavdelning skulle kunna uteslutas från kraven på arbets- och vilotider.

På sådana befälhavare, maskinchef och främsta styrmän som avses i 1 och 2 punkten tillämpas enligt den gällande lagen inte det krav på arbetstidsbokföring som det föreskrivs om i 20 §, och därför kan det vara svårt för arbetarskyddsmyndigheten att kontrollera huruvida dessa personers vilotider iaktas. I propositionen föreslås att bestämmelsen om arbetstidsbokföring ska tillämpas även på dessa arbetstagare.

I 1–3 punkten föreslås dessutom språkliga ändringar.

9 a §. Minimivilotider. Enligt 3 mom. i den gällande paragrafen ska arbetstagaren ges tillräckligt med ersättande vilotid, om arbetstagarens vilotid störs av en kallelse till arbete. Bestämmelsen är från 2001, och i förarbetena till den (RP 6/2001 rd) beskrivs inte närmare vad som avses med en kallelse till arbete.

Förhållandet mellan paragrafens 3 mom. och de situationer som beskrivs i 10 § har under beredningen av propositionen visat sig vara juridiskt oklart. I 10 § beskrivs ett flertal olika situationer där det får göras undantag från lagens begränsningar i fråga om övertid och vilotider. Arbetsuppgifter i samband med de situationer som nämns i 10 § kan också infalla när en arbetstagare enligt arbetsskiftförteckningen har sin vilotid. Det har däremot varit oklart huruvida det av det gällande 9 a § 3 mom. följer att den ersättande vilotiden ska ges arbetstagaren även när undantag från begränsningarna i fråga om vilotiden har gjorts i situationer enligt 10 § 1 mom. och arbetstagarens vilotid av den orsaken har blivit kortare än minimivilotiden. Den inledande satsen i 10 § har nämligen tillåtit undantag från hela 9 a §.

Det föreslås att 10 § förtydligas så att den skyldighet att ge ersättande vilotid som det föreskrivs om i 9 a § 3 mom. gäller arbetsuppgifter som baserar sig på 10 § 1 mom. Ersättande vilotid ska således alltid ges när arbetstagarens vilotid blir kortare än minimivilotiden på grund av en kallelse till arbete under vilotiden, oberoende av orsaken till kallelsen. För att det vid beräkningen av den ersättande vilotiden ska vara klart vilket timantal arbetstagarens avbrutna vilotid ska jämföras med, föreslås det att det i 3 mom. i fortsättningen uttryckligen hänvisas till den minimivilotid som anges i 1 mom. Den ändrade ordalydelsen i momentet blir då följande: ”Om en arbetstagares vilotid på grund av en kallelse till arbete blir kortare än den minimivilotid som anges i 1 mom., ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid”.

Med ersättande vilotid avses att om dygnsvilan på grund av en kallelse till arbete blir kortare än minimikravet, har arbetstagaren rätt att senare få ersättande vilotid av motsvarande längd. Den ersättande vilotiden ska vara tillräcklig. Därför kan det vid säkerställandet av tillräcklig ersättande vilotid i vissa situationer bli aktuellt att beakta även hur lång tid arbetstagaren har varit tvungen att vänta på den ersättande vilotiden eller hur länge det har gjorts undantag från dygnsvilans minimilängd.

Arbetstagarens faktiska vilotid kan också vara längre än den minimivilotid som det föreskrivs om i 1 mom. I så fall leder en kallelse till arbete inte till skyldighet att ge ersättande vilotid, så länge som vilotiden är minst lika lång som minimivilotiden.

RP 42/2020 rd

Av 3 mom. i den gällande paragrafen framgår inte när den ersättande vilotiden ska ges. Enligt förarbetena till lagen ska dock ersättande vilotid kunna ges genom att den avbrutna vilotiden förlängs eller genom att ersättande vila ges i samband med den följande viloperiod som införts i arbetsskiftsförteckningen (RP 6/2001 rd, s. 12–13). Detta är dock inte nödvändigtvis möjligt i alla de situationer som avses i 10 § 1 mom. Exempelvis ett eftersöknings- och räddningsuppdrag som har förordnats av en myndighet kan pågå så länge att den ersättande vilotiden inte kan ges genast i samband med följande dygnsvila. Efter exceptionella situationer kan det också ta ett tag innan arbetsskiftsarrangemangen har återgått till det normala. Därför föreslås det att det föreskrivs att den ersättande dygnsvilan ska ges så snart som möjligt. Den bestämmelsen ingår i den andra meningen i det föreslagna momentet.

10 §. *Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider.* Den gällande paragrafen gäller situationer där det är möjligt att göra undantag från det maximala antal övertidstimmar per vecka som det föreskrivs om i 9 § 2 mom. och bestämmelserna om minimivilotid i 9 a §. De situationer som berättigar till undantag från bestämmelserna anges i 1 mom. 1–7 punkten.

Även i sjöarbetskonventionen nämns situationer där arbetstagarens vilotid kan avbrytas eller störas på grund av kallelse till arbete eller andra exceptionella situationer. Sådana situationer föreskrivs det om i standard A2.3. Kallelse till arbete kan komma trots att punkt 6 i standard A2.3 i sjöarbetskonventionen förutsätter att en arbetstages vilotid i regel delas upp på högst två perioder. I en del av punkterna i standard A2.3 i sjöarbetskonventionen förutsätts då emellertid att arbetstagaren ges tillräcklig kompensationsledighet, om arbetstages normala vilotid har störts på grund av uttryckningar till arbete.

Enligt ILO:s expertkommitté kan sådant arbete som avses i 1 mom. 4 och 5 punkten i den gällande paragrafen, dvs. att utföra en åtgärd som hamnmyndigheterna påbjudit eller utföra behövlig vakttjänstgöring i hamn, inte vara sådana nödsituationer att man kan avvika från de krav i fråga om arbets- och vilotider som anges i sjöarbetskonventionen. Därför föreslås det i propositionen att man i fråga om dessa i fortsättningen endast ska kunna göra undantag från begränsningen av det maximala antalet övertidsarbete per vecka. I de övriga situationerna som nämns i 1 mom. ska det enligt förslaget fortfarande vara möjligt att göra undantag från bestämmelserna om minimivilotider i 9 a §. På det sätt som konstateras ovan i motiveringarna till 9 a § ska arbetstages dock ges ersättande vilotid så snart som möjligt.

Det föreslås att paragrafen delas upp i tre moment. Paragrafens 1 mom. ska gälla situationer där det utöver begränsningen av antalet övertidstimmar per vecka (9 § 2 mom.) ska vara tillåtet att göra undantag från minimivilotiderna (9 a § 1 och 2 mom.), med undantag för bestämmelsen om ersättande vilotid (9 a § 3 mom.). Bestämmelsens ordalydelse motsvarar punkt 14 i standard A2.3 i sjöarbetskonventionen. Enligt den får bestämmelserna om arbets- och vilotid inte inskränka rätten för ett fartygs befälhavare att kräva att sjömän fullgör den arbetstid som behövs för fartygets, de ombordvarandes eller lastens omedelbara säkerhet eller för att lämna hjälp åt andra fartyg eller personer i sjönöd. Bestämmelsen kan också anses överensstämma med bestämmelserna om brand- och livbåtsövningar och uttryckningar till arbete för arbetstages i beredskapstjänst i punkterna 7 och 8 i standard A2.3 i sjöarbetskonventionen. Bestämmelsen motsvarar huvudsakligen 1 mom. 1–3 samt 6 och 7 punkten i den gällande paragrafen. Det föreslås att 2 punkten preciseras så att punkten även gäller sådana säkerhetsövningar som inte nödvändigtvis genomförs med någon särskild säkerhetsanordning.

Det föreslagna 2 mom. gäller situationer där det är tillåtet att göra undantag från antalet övertidstimmar per vecka (9 § 2 mom.), men till skillnad från gällande bestämmelse inte från minimivilotiderna (9 a §). Dessa situationer är de ovannämnda vakttjänstgöring i hamn och utförande

av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna, som det föreskrivs om i 4 och 5 punkten i 1 mom. i den gällande paragrafen. I förslaget nämns situationerna i fråga i 2 mom. 1 och 2 punkten.

Paragrafens 1 mom. tillåter mer betydande undantag i arbetstagarens arbetstidsskydd än 2 mom., och därför bör också undantagsgrunderna vara mer vägande. En del av punkterna i momentet gäller sådant arbete som är nödvändigt eller som beror på oförutsedda eller exceptionella situationer. I en del av dem kan det däremot vara fråga om situationer som kan anses vara relativt sedvanliga, men där det på fartyget uppstår ett behov av att låta utföra en specifik arbetsuppgift utanför den normala arbetsskiftsplanen och till och med när arbetstagarna har sin vilotid. Det kan till exempel vara fråga om att det vid fastläggning, lossläggning eller ankring av fartyget på grund av olika omständigheter behövs hjälp av personal som har sin vilotid och att arbetet i fråga inte utan dröjsmål kan utföras utan att arbetstagare som har sin vilotid kallas in i arbete. Personal kan också behövas för att bistå när lots stiger ombord eller av fartyget. Fartygets maskinpersonal kan behöva kallas in i arbete vid störningar i maskiner och anordningar. Att kalla in arbetstagare som har vilotid i arbete ska dock alltid vara ett sistahandsalternativ. I första hand ska man beakta sedvanliga arbetsuppgifter vid planeringen av arbetsskift och vakter eller låta utföra arbetsuppgifterna med personal som är i arbete eller vakthavande. Avsikten med förslaget är inte att ändra nuläget till denna del.

Den föreslagna ändringen hindrar inte att det genomförs räddningsövningar på fartyget, även om de ordnas under en arbetstagares vilotid. Arbetstagaren ska i sådana fall dock ges ersättande vilotid. Vid genomförande av räddningsövningar ska även beaktas det som föreskrivs i paragrafens 3 mom., dvs. att övningarna ska genomföras så att de så lite som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet. Momentet motsvarar således 2 mom. i gällande paragraf. Hänvisningen i bestämmelsen uppdateras dock så att den motsvarar paragrafens nya struktur.

8.4 Lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

8 a §. *Sökande av ändring i arbets- och näringsministeriets beslut.* I 8 a § föreslås tekniska ändringar. Hänvisningen till förvaltningsprocesslagen i 2 mom. ändras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden, där det också föreskrivs om anförande av besvär över förvaltningsdomstolens beslut. Därför stryks det gällande 3 mom. som obehövligt. I 1 mom. görs dessutom några tekniska ändringar som förtydligar språkdräkten.

10 §. *Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider.* De ändringar som föreslås i paragrafen motsvarar de ovan beskrivna ändringarna i 10 § i sjöarbetstidslagen. Dessutom föreslås det att det till 1 mom. fogas en ny 4 punkt, som till sitt innehåll motsvarar den föreslagna 10 § 1 mom. 4 punkten i sjöarbetstidslagen. Med stöd av punkten ska det även på fartyg i inrikesfart i fortsättningen vara tillåtet att göra undantag från de begränsningar i fråga om övertidsarbete per dygn och vecka som det föreskrivs om i 8, 9 och 9 a § och bestämmelserna om vilotid per dygn i 12 § 1 och 2 mom. när det gäller sådant arbete som inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid. Exempel på sådana arbetsuppgifter beskrivs ovan i samband med motiveringen till sjöarbetstidslagens bestämmelser.

Eftersom paragrafen utöver undantag från begränsningar i fråga om hållande i övertidsarbete även gäller undantag i fråga om vilotider, föreslås det att paragrafens rubrik ”*Undantag från begränsningarna i fråga om övertidsarbete*” ändras till ”*Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider*”.

12 §. Vilotiden per dygn. I 3 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 9 a § i sjöarbetstidslagen.

8.5 Semesterlagen för sjömän

28 §. Ändringssökande. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 8 a § i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart.

8.6 Sjömansservicelagen

27 §. Ändringssökande. I paragrafen föreslås motsvarande ändringar som i 8 a § i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart. Det föreslås att det i 2 mom. inte längre ska nämnas separat att rätten att söka ändring gäller både andra beslut av sjömansservicebyrån och sjömansservicebyråns beslut med anledning av en begäran om omprövning. Rätten att söka ändring bestäms direkt med stöd av lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Som en teknisk ändring flyttas också omnämmandet av Helsingfors förvaltningsdomstol från 2 mom. till 3 mom.

8.7 Lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader

9 §. Ändringssökande. Det föreslås att paragrafen ändras på motsvarande sätt som 8 a § i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart.

9 Ikraftträdande

Ändringarna i sjöarbetskonventionen träder i kraft internationellt den 26 december 2020. Den lag som gäller ikraftsättandet av ändringarna och de ändringar i lagen om sjöarbetsavtal som grundar sig på ändringarna av koden i sjöarbetskonventionen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet samtidigt som ändringarna i konventionen träder i kraft internationellt. Avsikten är att den lagen och de ändringar i lagen om sjöarbetsavtal som grundar sig på ändringarna av koden i sjöarbetskonventionen ska träda i kraft samtidigt som ändringarna av koden i konventionen träder i kraft internationellt.

De övriga ändringar som föreslås i lagen om sjöarbetsavtal, sjöarbetstidslagen, lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart, semesterlagen för sjömän, sjömansservicelagen och lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning och behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bland annat för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis täcker riksdagens grundlagsenliga befogenhet att godkänna internationella förpliktelser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen.

Enligt grundlagsutskottet ska en bestämmelse i en internationell överenskommelse anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att det enligt grundlagen ska föreskrivas i lag om den eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt dessa kriterier hör en bestämmelse i en internationell förpliktelse till området för

RP 42/2020 rd

lagstiftningen oavsett om bestämmelsen strider mot eller stämmer överens med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

De punkter som 2018 fogades till koden i sjöarbetskonventionen hör till området för lagstiftningen. Det föreslås att det till 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal fogas en ny 13 b §, där det ska föreskrivas om att arbetsavtalets giltighet och fortsatt lönebetalning ska tryggas i en situation där en arbetstagare har tagits till fånga till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg. De bestämmelser i koden som är juridiskt bindande hör till Finlands behörighet. Det har inte föreskrivits något om dem inom EU, och de hör inte heller till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet.

Ändringarna i den bindande delen av koden i sjöarbetskonventionen innehåller inte några bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. i grundlagen. Således kan ändringarna godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av ändringarna godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm 1

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det att riksdagen godkänner de ändringar som gjordes 2018 i koden i konventionen om arbete till sjöss från 2006.

Kläm 2

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.

Lag

om ändringar av koden i konventionen om arbete till sjöss

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de 2018 antagna ändringarna av koden i konventionen om arbete till sjöss från 2006 ska gälla som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om ändring av 1 och 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap. 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1449/2016, och
fogas till 13 kap. en ny 13 b § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Arbetsavtalets form och innehåll

När ett arbetsavtal ingås ska arbetstagaren få
1) anvisningar om de förfaringsätt enligt vilka arbetstagaren kan anföra klagomål över arbetsgivarens förfarande, om det strider mot lagstiftningen om arbete till sjöss,

2) de uppgifter som denne anser behövliga om fartygets gällande besiktningsbevis och fartygets fartområde.

13 kap.

Särskilda bestämmelser

13 b §

Ställningen för en arbetstagare som olagligen hålls fången

Trots vad som föreskrivs i 7 kap. 1 eller 2 § eller i 8 eller 9 kap. får ett arbetsavtal inte upphöra att gälla när arbetstagaren hålls fången ombord på ett fartyg eller annanstans till följd av sådant sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget som avses i standard A2.1 punkt 7 i koden i sjöarbetskonventionen. En tillfångatagen arbetstagares anställningsförhållande får på grunder som föreskrivs i lag upphöra att gälla tidigast när arbetstagaren har blivit frigiven och återvänt hem, eller, om arbetstagaren dör under fångenskapen, på arbetstagarens dödsdag.

En tillfångatagen arbetstagare har rätt till full lön till sin hemkomst eller sin dödsdag.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelser om ikraftträdandet av 13 kap. 13 b § utfärdas dock genom förordning.

3.

Lag

om ändring av sjöarbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöarbetstidslagen (296/1976) 2 § 1–3 punkten, 9 a § 3 mom. och 10 §, sådana de lyder, 2 § 1–3 punkten i lag 251/2019, 9 a § 3 mom. i lag 140/2012 och 10 § i lagarna 942/1997 och 151/2001, som följer:

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete som utförs av

- 1) befälhavaren på ett fartyg där det utöver befälhavaren finns minst två anställda personer, fränsett vad som föreskrivs i 9 a, 10, 19 a och 20 §,
- 2) maskinchefen och främsta styrmannen om deras arbete inte är indelat i vakter, fränsett vad som föreskrivs i 9 a, 10, 19 a och 20 §,
- 3) den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver denne finns minst 15 anställda, fränsett vad som föreskrivs i 9 a, 10, 19 a och 20 §,

RP 42/2020 rd

9 a §

Minimivilotider

Om en arbetstagares vilotid på grund av en kallelse till arbete blir kortare än den minimivilotid som anges i 1 mom., ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid. Den ersättande vilotiden ska ges så snart som möjligt.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 9 § 2 mom. och 9 a § 1 och 2 mom. tillämpas inte på

- 1) arbete som är nödvändigt med tanke på fartygets, de ombordvarandes eller lastens säkerhet eller för att hjälpa andra fartyg eller människor i sjönöd,
- 2) deltagande i räddnings-, eldsläcknings- eller säkerhetsövningar som verkställs enligt vad som särskilt föreskrivs om dem,
- 3) utförande av sådant arbete som föranleds av att besättningen minskat under pågående resa, eller
- 4) utförande av ett arbete som inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

Begränsningarna i 9 § 2 mom. tillämpas inte på övertidsarbete som krävs för

- 1) utförande av behövlig vakttjänstgöring i hamn,
- 2) utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna.

De övningar som avses i 1 mom. 2 punkten ska genomföras så att de så lite som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) 8 a och 10 § samt 12 § 3 mom., sådana de lyder, 8 a § i lag 1013/2015, 10 § i lag 1339/2016 och 12 § 3 mom. i lag 141/2012, som följer:

8 a §

Sökande av ändring i arbets- och näringsministeriets beslut

Omprövning av arbets- och näringsministeriets beslut får begäras i ärenden som avses i 8 §. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 8, 9 och 9 a § och 12 § 1 och 2 mom. tillämpas inte på arbete som

1) är nödvändigt med tanke på fartygets, de ombordvarandes eller lastens säkerhet eller för att hjälpa andra fartyg eller människor i sjönöd,

2) föranleds av att arbetstagarna oväntat minskat, om inte fartygets besättning omedelbart kan kompletteras genom skäliga åtgärder,

3) behövs för deltagande i räddnings-, eldsläcknings- eller säkerhetsövningar som verkställs enligt vad som särskilt föreskrivs om dem, eller

4) inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

Begränsningarna i 8, 9 och 9 a § tillämpas inte på övertidsarbete som måste utföras för vidtagande av en åtgärd som påbjudits av en hamnmyndighet eller en motsvarande myndighet.

De övningar som avses i 1 mom. 3 punkten ska genomföras så att de så lite som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet.

12 §

Vilotiden per dygn

Om en arbetstagares vilotid på grund av en kallelse till arbete blir kortare än den minimivilotid som anges i 1 mom., ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid. Den ersättande vilotiden ska ges så snart som möjligt.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 28 § i semesterlagen för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i semesterlagen för sjömän (433/1984) 28 §, sådan den lyder i lag 71/2017, som följer:

28 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras av arbets- och näringsministeriets beslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 27 § i sjömansservicelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjömansservicelagen (447/2007) 27 §, sådan den lyder i lag 1007/2015, som följer:

27 §

Ändringssökande

Omprövning av sjömansservicebyråns beslut i ärenden som avses i 9 § får begäras inom sex månader från delfäendet av beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Besvär ska anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom sex månader från delfäendet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader

RP 42/2020 rd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader (1068/2013) 9 §, sådan
den lyder delvis ändrad i lag 1135/2014, som följer:

9 §

Ändringsökande

Omprövning får begäras av utvecklings- och förvaltningscentrets beslut. Bestämmelser om
begäran om omprövning finns i 7 a kap. i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i för-
valtningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 8 april 2020

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

Fördragstext

2018 ÅRS ÄNDRINGAR AV KODEN I KONVENTIONEN OM ARBETE TILL SJÖSS FRÅN 2006 I DESS ÄNDRADE LYDELSE (MLC, 2006)

AMENDEMENTS DE 2018 AU CODE DE LA CONVENTION DU TRAVAIL MARITIME, 2006, TELLE QU'AMENDÉE (MLC, 2006)

Ändring av koden i konventionen om arbete till sjöss (MLC) från 2006, avseende regel 2.1

Amendement au code de la MLC, 2006, concernant la règle 2.1

Standard A2.1 – Anställningsavtal för sjömän

Norme A2.1 – Contrat d'engagement maritime

7. Varje medlemsstat ska kräva att sjömäns anställningsavtal fortsätter att gälla om de hålls fångna ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, oberoende av om det datum då avtalet ska löpa ut har passerat eller om någongdera parten har meddelat om avbrytande eller uppsägning av avtalet. I denna punkt avses med

Insérer un nouveau paragraphe 7, comme suit:

7. Tout Membre exige qu'un contrat d'engagement maritime continue à produire ses effets lorsque, à la suite d'actes de piraterie ou de vols à main armée à l'encontre des navires, le marin est tenu en captivité à bord du navire ou ailleurs, même si la date fixée pour son échéance est passée ou que l'une ou l'autre partie a notifié sa suspension ou résiliation. Aux fins du présent paragraphe, l'expression:

a) *sjöröveri* detsamma som i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982,

a) *piraterie* s'entend au sens de la Convention des Nations Unies sur le droit de la mer de 1982;

b) *väpnat rån mot fartyg* varje olaglig våldshandling eller olagligt frihetsberövande eller plundring eller hot om detta som inte är sjöröveri och som begås i privat syfte och riktar sig mot ett fartyg eller personer eller egendom ombord på ett fartyg på en stats inre vatten, arkipelagvatten eller territorialhav, eller en handling som anstiftar till eller uppsåtligen underlättar en ovan beskriven handling.

b) *vols à main armée à l'encontre des navires* désigne tout acte illicite de violence, de détention ou de déprédation, ou menace de tels actes, autre qu'un acte de piraterie, commis à des fins privées contre un navire, ou contre des personnes ou des biens à son bord, dans les eaux intérieures, les eaux archipelagiques ou la mer territoriale d'un Etat, ou tout acte ayant pour but d'inciter à commettre un acte défini ci-dessus ou commis dans l'intention de le faciliter.

Ändring av koden i konventionen om arbete till sjöss (MLC) från 2006, avseende regel 2.2

Amendement au code de la MLC, 2006, concernant la règle 2.2

Standard A2.2 – Lön

Norme A2.2 – Salaires

Ny punkt 7:

Insérer un nouveau paragraphe 7, comme suit:

7. Om en sjöman hålls fången ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg, ska lön och andra förmåner enligt sjömannens arbetsavtal, relevanta kollektivavtal eller tillämpliga nationella lagar, inklusive andelar som avses i punkt 4 i denna standard, betalas under hela den period som sjömannen hålls fången fram tills han eller hon befrias och kommer hem enligt standard A2.5.1 eller, om sjömannen dör i fångenskap, till det datum som fastställs som sjömannens dödsdatum i enlighet med tillämplig nationell lagstiftning. Termerna *sjöröveri* och *väpnat rån mot fartyg* ska ha samma innebörd som i standard A2.1 punkt 7.

Ändring av koden i konventionen om arbete till sjöss (MLC) från 2006, avseende regel 2.5 – Hemresa

Anvisning B2.5.1 – Berättigande

Punkt 8 ersätts med följande:

8. Rätten till hemresa kan förverkas om den berörda sjömannen inte gör anspråk på den inom rimlig tid som ska fastställas i nationella lagar, andra författningar eller kollektivavtal, utom om sjömannen hålls fången ombord på fartyget eller annanstans till följd av sjöröveri eller väpnat rån mot fartyg. Termerna *sjöröveri* och *väpnat rån mot fartyg* ska ha samma innebörd som i standard A2.1 punkt 7.

7. Lorsque, à la suite d'actes de piraterie ou de vols à main armée à l'encontre des navires, un marin est tenu en captivité à bord du navire ou ailleurs, le salaire et autres prestations prévus dans son contrat d'engagement maritime, la convention collective ou la législation nationale applicables continuent de lui être versés, et les virements prévus continuent d'être effectués, conformément au paragraphe 4 de la présente norme, pendant toute la période de captivité, jusqu'à ce que le marin soit libéré et dûment rapatrié, conformément à la norme A2.5.1 ou, lorsque le marin décède pendant sa captivité, jusqu'à la date de son décès telle que déterminée conformément à la législation nationale applicable. Les expressions *piraterie* et *vols à main armée à l'encontre des navires* ont la même signification qu'au paragraphe 7 de la norme A2.1.

Amendement au code de la MLC, 2006, concernant la règle 2.5 – Rapatriement

Principe directeur B2.5.1 – Conditions des droits au rapatriement

Remplacer le paragraphe 8 par ce qui suit:

8. Le droit au rapatriement peut expirer si le marin intéressé ne le revendique pas dans un délai raisonnable défini par la législation nationale ou les conventions collectives, sauf lorsque le marin est tenu en captivité à bord du navire ou ailleurs, à la suite d'actes de piraterie ou de vols à main armée à l'encontre des navires. Les expressions *piraterie* et *vols à main armée à l'encontre des navires* ont la même signification qu'au paragraphe 7 de la norme A2.1.

2.

Lag

om ändring av 1 och 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 1 kap. 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag
1449/2016, och
fogas till 13 kap. en ny 13 b § som följer:

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

3 §

3 §

Arbetsavtalets form och innehåll

Arbetsavtalets form och innehåll

När ett arbetsavtal ingås ska arbetstagaren få
*de uppgifter han eller hon anser behövliga i
fråga om*

- 1) fartygets gällande besiktningsbevis,
 - 2) fartygets fartområde.
-

När ett arbetsavtal ingås ska arbetstagaren få
1) *anvisningar om de förfaringsätt enligt
vilka arbetstagaren kan anföra klagomål över
arbetsgivarens förfarande, om det strider mot
lagstiftningen om arbete till sjöss,*
2) *de uppgifter som denne anser behövliga
om fartygets gällande besiktningsbevis och
fartygets fartområde.*

13 kap.

Särskilda bestämmelser

13 b §

*Ställningen för en arbetstagare som olagli-
gen hålls fången*

*Trots vad som föreskrivs i 7 kap. 1 eller 2 §
eller i 8 eller 9 kap. får ett arbetsavtal inte
upphöra att gälla när arbetstagaren hålls
fångnen ombord på ett fartyg eller annanstans*

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

till följd av sådant sjöröveri eller väpnat rån mot fartyget som avses i standard A2.1 punkt 7 i koden i sjöarbetskonventionen. En tillfångatagen arbetstagares anställningsförhållande får på grunder som föreskrivs i lag upphöra att gälla tidigast när arbetstagaren har blivit frigiven och återvänt hem, eller, om arbetstagaren dör under fångenskapen, på arbetstagarens dödsdag.

En tillfångatagen arbetstagare har rätt till full lön till sin hemkomst eller sin dödsdag

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelser om ikraftträdandet av 13 kap. 13 b § utfärdas dock genom förordning.

3.

Lag

om ändring av sjöarbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i sjöarbetstidslagen (296/1976) 2 § 1–3 punkten, 9 a § 3 mom. och 10 §, sådana de lyder, 2 § 1–3 punkten i lag 251/2019, 9 a § 3 mom. i lag 140/2012 och 10 § i lagarna 942/1997 och 151/2001, som följer:

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete som utförs av

1) befälhavaren på ett fartyg där det utöver befälhavaren finns minst två anställda personer, frånsatt vad som föreskrivs i 9 a, 10 och 19 a §,

2) maskinchefen och främsta styrmannen om deras arbete inte är indelat i vakter, frånsatt vad som föreskrivs i 9 a, 10 och 19 a §,

Denna lag tillämpas inte på arbete som utförs av

1) befälhavaren på ett fartyg där det utöver befälhavaren finns minst två anställda personer, frånsatt vad som föreskrivs i 9 a, 10, 19 a och 20 §,

Stadfäst lydelse

3) den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver den främsta föreståndaren finns minst 15 anställda,

9 a §

Minimivilotider

Om en arbetstagares vilotid störs av en kallelse till arbete, ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 9 § 2 mom. och 9 a § tillämpas inte på övertidsarbete som krävs för

1) utförande av ett arbete som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods,

2) utförande av ett arbete som är nödvändigt för lämnande av hjälp enligt sjölagen (674/1994),

3) deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap samt andra säkerhetsanordningar som verkställs enligt vad därom särskilt bestäms,

4) utförande av nödvändig vakttjänstgöring i hamn,

5) utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna,

6) utförande av sådant arbete som föranleds av att besättningen minskat under pågående resa, eller

Föreslagen lydelse

2) maskinchefen och främsta styrmannen om deras arbete inte är indelat i vakter, frånsatt vad som föreskrivs i 9 a, 10, 19 a och 20 §,

3) den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver *denne* finns minst 15 anställda, *frånsatt vad som föreskrivs i 9 a, 10, 19 a och 20 §,*

9 a §

Minimivilotider

Om en arbetstagares vilotid *på grund* av en kallelse till arbete *blir kortare än den minimivilotid som anges i 1 mom.*, ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid. *Den ersättande vilotiden ska ges så snart som möjligt.*

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 9 § 2 mom. och 9 a § 1 och 2 mom. tillämpas inte på

1) *arbete som är nödvändigt med tanke på fartygets, de ombordvarandes eller lastens säkerhet eller för att hjälpa andra fartyg eller människor i sjönöd,*

2) deltagande i räddnings-, eldsläcknings- eller säkerhetsövningar som verkställs enligt vad som särskilt föreskrivs om dem,

3) utförande av sådant arbete som föranleds av att besättningen minskat under pågående resa, eller

Stadfäst lydelse

7) utförande av ett arbete som inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

De övningar som avses i 1 mom. 3 punkten skall genomföras så att de så lite som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet.

Föreslagen lydelse

4) utförande av ett arbete som inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

Begränsningarna i 9 § 2 mom. tillämpas inte på övertidsarbete som krävs för

1) utförande av behövlig vakttjänstgöring i hamn,

2) utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna.

De övningar som avses i 1 mom. 2 punkten ska genomföras så att de så lite som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) 8 a och 10 § samt 12 § 3 mom., sådana de lyder, 8 a § i lag 1013/2015, 10 § i lag 1339/2016 och 12 § 3 mom. i lag 141/2012, som följer:

Stadfäst lydelse

8 a §

Sökande av ändring i arbets- och näringsministeriets beslut

Omprövning av ett beslut av arbets- och näringsministeriet i ett ärende som avses i 8 § får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det

Föreslagen lydelse

8 a §

Sökande av ändring i arbets- och näringsministeriets beslut

Omprövning av arbets- och näringsministeriets beslut får begäras i ärenden som avses i 8 §. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

10 §

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om övertidsarbete

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 8, 9, 9 a och 12 § tillämpas inte på arbete som överstiger den ordinarie arbetstiden och som

1) behövs för avvärjande av en fara som hotar människoliv, fartyg eller gods,

2) behövs för lämnande av hjälp enligt 6 kap. 11 § i sjölagen (674/1994),

3) måste utföras för vidtagande av en åtgärd som påbjudits av en hamnmyndighet eller en motsvarande myndighet,

4) föranleds av att arbetstagarna oväntat minskat, om inte fartygets besättning omedelbart kan kompletteras genom skäligen åtgärder, eller

5) behövs för deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap eller andra säkerhetsanordningar som verkställs enligt vad som särskilt föreskrivs om det.

De övningar som avses i 1 mom. 5 punkten ska genomföras så att de så litet som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet.

12 §

Vilotiden per dygn

Om en arbetstagares vilotid störs av en kallelse till arbete, ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid.

Begränsningarna i 8, 9 och 9 a § och 12 § 1 och 2 mom. tillämpas inte på arbete som

1) är nödvändigt med tanke på fartygets, de ombordvarandes eller lastens säkerhet eller för att hjälpa andra fartyg eller människor i sjönöd,

2) föranleds av att arbetstagarna oväntat minskat, om inte fartygets besättning omedelbart kan kompletteras genom skäligen åtgärder,

3) behövs för deltagande i räddnings-, eldsläcknings- eller säkerhetsövningar som verkställs enligt vad som särskilt föreskrivs om dem, eller

4) inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

Begränsningarna i 8, 9 och 9 a § tillämpas inte på övertidsarbete som måste utföras för vidtagande av en åtgärd som påbjudits av en hamnmyndighet eller en motsvarande myndighet.

De övningar som avses i 1 mom. 3 punkten ska genomföras så att de så lite som möjligt stör arbetstagarnas vilotider och så att de inte medför trötthet.

12 §

Vilotiden per dygn

Om en arbetstagares vilotid på grund av en kallelse till arbete blir kortare än den minimivilotid som anges i 1 mom., ska han eller hon ges tillräckligt med ersättande vilotid. Den ersättande vilotiden ska ges så snart som möjligt.

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 28 § i semesterlagen för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i semesterlagen för sjömän (433/1984) 28 §, sådan den lyder i lag 71/2017, som följer:

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

28 §

28 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av arbets- och näringsministeriet får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). I ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.*

Omprövning får begäras av arbets- och näringsministeriets beslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 27 § i sjömansservicelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjömansservicelagen (447/2007) 27 §, sådan den lyder i lag 1007/2015, som följer:

Stadfäst lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

27 §

Ändringssökande

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av sjömansservicebyrån i ett ärende som avses i 9 § får inom sex månader från delfäendet av beslutet begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Andra beslut av sjömansservicebyrån och sjömansservicebyråns beslut med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.*

Besvär ska anföras inom sex månader från delfäendet av beslutet.

Omprövning av sjömansservicebyråns beslut i ärenden som avses i 9 § får begäras inom sex månader från delfäendet av beslutet. *Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).*

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Besvär ska anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom sex månader från delfäendet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader (1068/2013) 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1135/2014, som följer:

Stadfäst lydelse

9 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av utvecklings- och förvaltningscentret får begäras hos den beslutande myndigheten på det sätt som anges i 7 a kap. i förvaltningslagen.

I ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Över förvaltningsdomstolens beslut om ersättning för resekostnader får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Föreslagen lydelse

9 §

Ändringssökande

Omprövning får begäras av utvecklings- och förvaltningscentrets beslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i 7 a kap. i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .
